

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรังษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

Factors affecting the existence of folk performances in Tri Traueng Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province

ศุภโชคชัย นันทศรี. คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมบริหารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Suphachokchai Nanthasri. Faculty of Management Science, Communication Arts Program,
Kamphaeng Phet Rajabhat University.

e-mail : north_hihi@hotmail.com

Received: 5 April 2021 ; Revised: 5 June 2021 ; Accepted: 28 July 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรังษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร 2. เพื่อศึกษาบริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรังษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรังษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร และ 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางการสื่อสารภายในชุมชนที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรังษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร มีวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ศิลปินพื้นบ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดเผยแพร่ศิลปะการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรังษ์ ได้แก่ ระบุว่า ก. ไร่ ล้อ ช้าง และ รำวงพื้นบ้าน ควรมีการจัดการแสดงทั้งภายในและภายนอก ชุมชนไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานจ้าง งานประเพณีและงานเทศกาลต่างๆ อาทิ ประเพณีนบพระเล่นเพลง เทศกาลสงกรานต์ งานวัด งานรื่นเริง และงานมงคลต่างๆ ให้กับผู้ชมทุกเพศทุกวัย โดยเน้นไปยังกลุ่มเด็ก และวัยรุ่นอายุประมาณ 10-16 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า 1) กระบวนการสื่อสาร พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้ผลิตระบำ ก ไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ด้านสารระบำ ก ไก่ มีการใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ด้านช่องทางการสื่อสาร รำวงพื้นบ้าน มีการแสดงให้ชมตามงานเทศกาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านผู้รับสาร ผู้ชมมีการตอบรับที่ดีต่อการแสดง ระบำ ก ไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 2) บริบททางการสื่อสาร พบว่า บริบทด้านประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

บริบทด้านเศรษฐกิจ จังหวัดกำแพงเพชรมีอาชีพหลักที่สำคัญ คือ เกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 บริบทด้านสังคม ประเพณีที่ชาวตำบลไตรตรึงษ์ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คือ งานปิดทองไหว้พระและรอยพระพุทธรูปเดือน 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 บริบทด้านวัฒนธรรม สถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านด้วยการสร้างและผลิตซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 3) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้านโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.556 4) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้านโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.574

คำสำคัญ : การดำรงอยู่ การแสดงพื้นบ้าน นครไตรตรึงษ์

Abstract

This research has the objectives as follows 1. To study the communication process of local artists in Trai Traueng Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province. 2. To study the communication context within the community, Trai Traueng Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province. 3. To study the relationship between the communication process of folk artists affecting the existence of folk performances in Trai Traueng Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province and 4. To study the relationship between the communication context within the community that affects the existence of folk performances in Trai Traueng Subdistrict, Mueang Kamphaeng Phet District, Kamphaeng Phet Province. This research is an integrated research as for the qualitative research by in-depth interview with 5 key informants. As for the quantitative research, The total number of the sample is 385 people. Using multi-stage sampling method. The qualitative research results found that : Folk artists play an important role in inheriting and disseminating folk performing arts in Tri Trung City, such as the Kai dance, the elephant dance, and the folk dance. There should be performances both inside and outside the community, such as merit fairs, employment fairs, traditions and festivals, such as the Nop Phra Song Festival. Songkran festivals, temple fairs, festivities and other auspicious events for audiences of all ages focusing on children and adolescents aged 10-16 years and the elderly. The results of the quantitative research found that 1) The communication process found that the messenger Folk artists have roles as producers of chicken dance with an average value of 4.46. In chicken dance substances, suitable musical instruments are used. With an average of 4.44 in terms of communication channels Folk dance shows are displayed in festivals. With an average of 4.32 on the receiver side The audience responded well to the chicken dance performance, with an average of 4.20. 2) The context of communication found that the historical context Kamphaeng Phet is an old town that has historical significance and flourished since the Dvaravati period. With an average of 4.51 economic context Kamphaeng Phet province has an important occupation, agriculture, with an average of 4.31. Social context The tradition that the people of the Trai Trung District carry on carry on from the ancestors, namely the gilding cere-

mony, paying respect to the Buddha's footprints and the 3rd Buddha's footprint, with an average value of 4.30. Educational institutions should play a role in inheriting folk culture by creating and reproducing. With an average of 4.30 3) The overall communication process of folk artists There is a positive relationship with the overall folk performance. With statistical significance at the level of 0.01 with the coefficient of 0.556. 4) The communication context of the folk artists as a whole Had a positive relationship with the folk performances with statistical significance at the level of 0.01 with the coefficient of 0.574.

Keywords : the existence, folk performances, Tri Traueng Subdistrict

บทนำ

ศิลปะการแสดงของไทยนับเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่งดงามและทรงคุณค่า บ่งบอกถึงอารยธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ ความรู้สึก และวิถีชีวิตประจำวันของคนในชาติได้อย่างชัดเจน นับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แต่ละภาคของประเทศไทยล้วนมีศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวกันทั้งสิ้น (Pavinee Thongmueang, 2561) ศิลปะการแสดงของภาคเหนือขึ้นชื่อว่ามีความอ่อนช้อย งดงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการแสดงพื้นเมืองในบางท้องถิ่นที่หาดูได้อย่างยากยิ่งในปัจจุบัน การแสดงพื้นเมืองถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษไทยได้สั่งสม สร้างสรรค์ และสืบทอดไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเพื่อให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้เรียนรู้และรักในคุณค่าในศิลปะไทย เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และพร้อมที่จะช่วยสืบทอดจรรโลงและธำรงไว้เป็นสมบัติของชาติ (Jennisa Ketmanee, 2556) จังหวัดกำแพงเพชรมีนครโบราณชุกช่ออยู่นั่นคือ “นครไตรตรึงษ์” โบราณสถานซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานนับพันปีและมีเรื่องราวเล่าขานว่าเป็นที่มาของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ความสำคัญและคุณลักษณะของนครไตรตรึงษ์ยังไม่ได้หมดเพียงเท่านี้ แต่ยังมีมีการแสดงพื้นบ้านที่มีการสืบทอดกันมานับร้อยปี อาทิ ระเบง ก.ไก่ และการแสดงอื่นๆ ที่โดดเด่นและสวยงามที่ยังดำรงอยู่ได้ด้วยการอนุรักษ์และสืบทอดไปยังรุ่นลูกรุ่นหลานโดยพ่อเพลง แม่เพลงที่เป็นศิลปินพื้นบ้านเป็นสำคัญ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต มนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา การสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การสื่อสารมีบทบาทในการส่งเสริมการดำรงอยู่และการดำเนินการของกิจกรรมต่างๆ ในสังคมรวมถึงการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และการแสดงพื้นบ้าน ทำให้กระบวนการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญ เบอร์โล (Berlo อ้างถึงใน บุญเลิศ ศุกติกล, 2548) ได้สรุป กระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบพื้นฐานอยู่ 4 ประการ คือ 1.ผู้ส่งสาร(-source) เป็นผู้ที่มีความสามารถเข้ารหัส (Encode) เนื้อหาข่าวสารได้มีความรู้เป็นอย่างดีในข้อมูลที่จะส่ง สามารถปรับระดับให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับ 2.สาร (message) เป็นเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่ง 3.สื่อ (channel) เป็นช่องทางการสื่อสารของผู้รับด้วยประสาทสัมผัสทางร่างกายทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 3.1 การเห็น 3.2 การได้ยิน 3.3 การสัมผัส 3.4 การได้กลิ่น และ 3.5 การลิ้มรส และ 4.ผู้รับสาร (receiver) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการถอดรหัส (Decode) สารที่รับมาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านจะต้องอาศัยการสื่อสารเป็นกุญแจสำคัญ ซึ่งผู้ส่งสารในงานวิจัยเรื่องนี้คือศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร สาร คือ การแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ สื่อ คือ ช่องทางการแสดงพื้นบ้าน และผู้รับสาร คือ ผู้ชมการแสดงพื้นบ้านดังกล่าว ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านนั่นเอง ไม่เพียงแต่องค์ประกอบทางการสื่อสารเท่านั้นที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับการวิจัยในครั้งนี้ กุญแจอีกหนึ่งดอกที่จะไขปริศนาของการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านได้ก็คือบริบททางการสื่อสาร

วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2564)

ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดลักษณะ รูปแบบ และทิศทางของการสื่อสาร จนมีผู้กล่าวว่า กระบวนการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ขึ้นอยู่กับบริบทเป็นสำคัญ (ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2548) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดบริบททางการสื่อสารที่สำคัญไว้ 4 ด้าน ได้แก่ บริบททางประวัติศาสตร์ เนื่องจากนครไทรตรังมีประวัติศาสตร์ที่สืบเนื่องมายาวนานและมีการสืบทอดการแสดงพื้นบ้าน มาหลายร้อยปี บริบททางเศรษฐกิจ เนื่องจากการสนับสนุนทางการเงินมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของการแสดงพื้นบ้านเช่นกัน บริบททางสังคม ที่ครอบคลุมถึงความมั่นคงของสถาบันทางสังคม ชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในสังคม และบริบททางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นรากฐานของกรอบความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมและการปฏิบัติของคนในสังคมเพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและควบคุม พฤติกรรมของคนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องและดีงามและเป็นไปตามที่สังคมต้องการและพึงปรารถนา (จำลอง นักพ่อน, 2561) จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวจึงเกิดเป็นปัญหาการวิจัยในครั้งนี้ว่าศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร มีวิธีการสื่อสารอย่างไรที่จะก่อให้เกิดการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน อันจะเป็นการสืบสานการแสดงพื้นบ้านและ วัฒนธรรมอันดีงามให้ดำรงอยู่คู่ประเทศไทยสืบไป

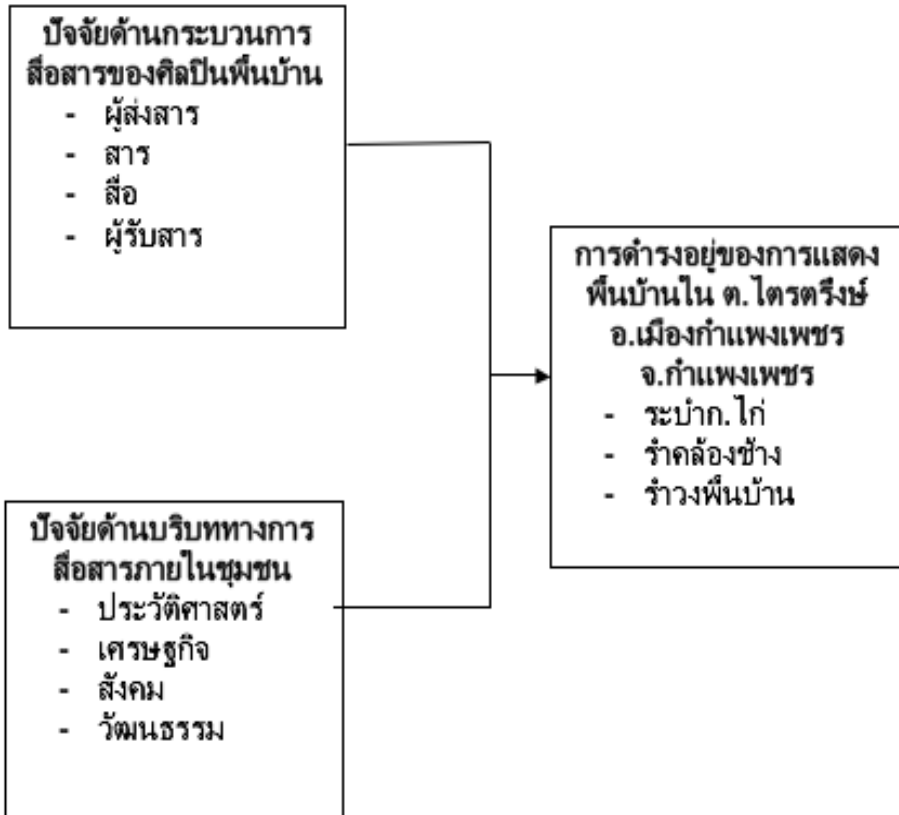
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาบริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางการสื่อสารภายในชุมชนที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องนี้มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องกระบวนการสื่อสาร แนวคิดเกี่ยวกับบริบททางการสื่อสาร แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไทรตรัง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร สรุปได้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร สรุปได้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจ (Survey) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อจะได้เห็นผลการศึกษาในประเด็นกระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน และบริบททางการสื่อสารภายในชุมชนที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชรได้อย่างกระจ่างชัดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีจำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากเกณฑ์ คือ เป็นศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์

อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ที่มีชื่อเสียง มีความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญด้านศิลปะการ แสดงพื้นบ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพ เบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปร ที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) เกณฑ์ในการเลือกคำถามจะพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นลักษณะคำถามแบบมีการกำหนดโครงสร้างคำถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ประกอบด้วยประเด็น ผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ส่วนที่ 3 บริบททางการสื่อสาร ประกอบด้วยประเด็น บริบทด้านประวัติศาสตร์ บริบทด้านเศรษฐกิจ บริบทด้านสังคม และบริบทด้านวัฒนธรรม และส่วนที่ 4 สภาพปัญหาและแนวทาง แก้ไขการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวทางในการเก็บ รวบรวมข้อมูลในการไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองระหว่างการสัมภาษณ์มีการขออนุญาตเพื่อ จดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เชิงลึก ใช้การพรรณนาเนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา แบ่งแยกเป็นกลุ่มตาม เนื้อหาตัวแปร และประเด็นหลักตามที่กำหนด คัดสรรข้อมูลที่ต้องการ ตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง ออกไป และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปพร้อมข้อเสนอแนะ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ เมื่อผู้วิจัยได้ผลการศึกษาจากระเบียบ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาดังกล่าวบางส่วนมากำหนดเป็น ตัวแปรเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยเชิงคุณภาพของทั้งสองวัตถุประสงค์ ประชากร คือ ประชาชนใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร จำนวน 11,494 คน

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อ้างอิงตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดตัวอย่างของ ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังนี้ ขั้นที่ 1) การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (Quota Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามหมู่บ้านทั้งหมด จำนวน 15 หมู่บ้าน ในต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ขั้นที่ 2) การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้ การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) หลังจากที่ได้จัดทำแบบสอบถาม แล้วเสร็จในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมในการใช้ภาษา (Wording) ความชัดเจน (Claring) ของคำถาม การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากแบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณา ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try-out) จำนวน 30 ชุด นำผลการทดสอบไป วิเคราะห์ประสิทธิภาพและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการคำนวณตามสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของคำถามที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.7 จึงจะยอมรับได้ว่ามีความเชื่อมั่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการศึกษา 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Questions) มีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม ประเภทปลายปิด (Close-Ended Questions) มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Questions) มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับบริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Close-Ended Questions) มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร ส่วนที่ 5 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามและรวบรวมกลับหลังจากกลุ่มตัวอย่างทำเสร็จการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ข้อมูล มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปร ตามตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพและสรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ตอนที่ 1) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในตอนี่ 1) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลเกี่ยวกับ 1) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร 2) บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร และ 3) สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ประกอบด้วย 1) ผู้ส่งสาร 2) สาร 3) ช่องทางการสื่อสาร และ 4) ผู้รับสาร ของการแสดงพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร อันได้แก่ ระเบ้าก.โก๋ รำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้าน ดังนี้

1) ผู้ส่งสาร

ในส่วนของผู้ส่งสารของการแสดงพื้นบ้านทั้งระเบ้าก.โก๋ รำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้าน ผู้ส่งสารหรืออีกนัยหนึ่งคือศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทเป็นผู้สืบทอดและผู้เผยแพร่ศิลปะการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรัง

2) สาร

ประกอบด้วยสาระสำคัญทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรูปแบบการแสดง 2) ด้านดนตรี 3) ด้านเครื่องแต่งกาย และ 4) ด้านเนื้อหา ของแต่ละการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรัง ดังนี้

2.1 ระบึก.ไก่

ด้านรูปแบบการแสดง มีลักษณะคล้ายเพลงฉ่อย นั่นคือเป็นการร้องแก้เกี่ยวคล้ายการจับกันระหว่างชายหญิง มีพ่อเพลงแม่เพลง มีสร้อย มีลูกคู่ ใครไม่ได้ร้องก็ยืนปรบมือมีลักษณะเด่นคือการนำเอาพยางค์ 4 ตัวมาแต่งเป็นภาษาที่สละสลวย ด้านดนตรี ใช้การปรบมือเข้าจังหวะประกอบการร้องคล้ายเพลงฉ่อยด้านเครื่องแต่งกาย ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน เสื้อแขนกระบอก ผ้าแถบคล้องคอ ผู้ชายนุ่งโจงกระเบน เสื้อดอกคอกลม ผ้าขาวม้าผูกเอวด้านเนื้อหา ระบึก.ไก่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสอนหญิง เรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวการเกี่ยวพราศีสื่อ เรื่องการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศส่วนมากจะเป็นประเทศจีน เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน เกี่ยวกับดอกไม้ป่ามีแทบทุกเรื่อง โดยจะนำมาแต่งเป็นกลอนร้องต่อกันแบบสัมผัสอักษรไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ ก.ไก่-ฮ.นกฮูก

2.2 รำคล้องช้าง

ด้านรูปแบบการแสดง เป็นการจำลองวิถีชีวิตของคนสมัยก่อนที่มีการติดต่อค้าไม้ระหว่างหนุ่มเลี้ยงช้างกับหญิงสาว ซึ่งภาษาชาวบ้านเรียกว่าไอ้หนุ่มผู้ร้อง ร้องหมายถึงการเกี่ยวกันระหว่างชายกับหญิง ลักษณะการเล่นจะมีพ่อเพลง แม่เพลง และลูกคู่ยืนกันเป็นวง เวลาออกไปร้องก็จะออกไปทีละคู่ มีการใช้ผ้าขาวม้าไปคล้องคอผู้ชายและผู้หญิงสลับกันไปเรื่อยๆ

ด้านดนตรี มีการใช้กลอง โหม่ง ฉิ่ง กรับ ฉาบตีเข้าจังหวะ ถ้าไม่มีก็ใช้การปรบมือให้จังหวะด้านเครื่องแต่งกาย ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน เสื้อแขนกระบอก ผ้าแถบคล้องคอ ถ้าเป็นสมัยก่อนก็จะห่มสไบ ผู้ชายนุ่งโจงกระเบน เสื้อดอกคอกลม ผ้าขาวม้าใช้คล้องคอ เครื่องประดับก็จะเป็นทอง แต่ถ้าเป็นในอดีตก็จะมีเครื่องประดับแต่ใช้ดอกไม้แทนด้านเนื้อหา เป็นการสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ของจังหวัดกำแพงเพชรในอดีต และเป็นการเปรียบเทียบว่าการคล้องช้างมาลากไม้ก็เหมือนกับการไปรับหญิงสาวมาอยู่ด้วย บางครั้งฝ่ายหญิงก็เกิดอาการคิดถึงบ้าน ไมกินไมนอน ฟาดวงฟาดงาน้ำตาริน เป็นการสอนว่าถ้าเราให้ความรักไม่เพียงพอกับคนที่เราพามาอยู่ด้วย คนรักก็อาจจะหนีไปได้ ความรักก็อาจจะไม่คงทนถาวรไม่ยืดยาว ฉันทิโกฉันทินันท์ช้างและคน

2.3 รำวงพื้นบ้าน

ด้านรูปแบบการแสดง เป็นการรำวงกันเป็นหมู่หรือทีละคู่ก็ได้ โดยที่ใครชอบพอกันก็จะไปโค้งให้ออกมารำด้วย เป็นลักษณะรำวงมาตรฐานรำกันไปเรื่อยๆ มีหลายๆ เพลงแล้วแต่จะจบตอนไหนด้านดนตรี มีการใช้กลอง ฉิ่ง ปี่ กรับ แต่ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จะไม่ทำให้ใช้ไม้หรือกลองแต่จะใช้การปรบมือกำกับจังหวะแทนด้านเครื่องแต่งกาย ในสมัยก่อนการรำวงพื้นบ้านจะแสดงตามงานบ้านลานวัด ซึ่งใครจะมารำร้องก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนเป็นการแสดงบนเวที ดังนั้นการแต่งกายก็ต้องแต่งให้สวยงามขึ้นโดยอาจเปลี่ยนจากการนุ่ง โจงกระเบนมาเป็นผ้าซิ่นหรือผ้าถุงด้านเนื้อหา รำวงพื้นบ้านจะเป็นการร้องเล่นกันระหว่างชายหญิงและคนในหมู่บ้าน สื่อถึงความกลมเกลียวและความสนุกสนานของคนสมัยก่อนที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ริมแม่น้ำแม่ปิงที่ชาวบ้านล่องเรือไปค้าขายที่ป่าน้ำโพ บ้างก็มีเนื้อหาสอนหญิงเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ประวัติศาสตร์ และการเมืองการปกครอง

3) ช่องทางการสื่อสาร

ประกอบด้วยสาระสำคัญทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านช่องทางการแสดง ทั้งระบึก.ไก่ รำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้านมีการจัดการแสดงทั้งภายในและภายนอกชุมชนไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานจ้าง และงานเทศกาลต่างๆ และ 2) ด้านโอกาสในการแสดง แต่ละครึ่งการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรึงษ์นั้นมีโอกาสแสดงตามงานประเพณีและงานเทศกาลต่างๆ อาทิ ประเพณีนพพระเล่นเพลง เทศกาลสงกรานต์ งานวัด งานรื่นเริง และงานมงคลต่างๆ

4) ผู้รับสาร

ในส่วนของผู้รับสารของการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรึงษ์ทั้งระบำไก่ ระบำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้านมีผู้รับสารหรือผู้ชมทุกเพศทุกวัย ส่วนมากเป็นวัยเด็กและวัยรุ่นอายุ 10-16 ปีขึ้นไปเพราะได้มีการจัดทำเป็นหลักสูตรในการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมปลาย วัยผู้ใหญ่ก็มีบ้างและวัยชราาก็จะมีมาก ส่วนเพศก็มีทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนที่ 2 บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

บริบททางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพื้นบ้านประกอบด้วย 1) บริบทด้านประวัติศาสตร์ 2) บริบทด้านเศรษฐกิจ 3) บริบทด้านสังคม และ 4) บริบทด้านวัฒนธรรมของคนภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ดังนี้

1) บริบทด้านประวัติศาสตร์

นครไตรตรึงษ์มีสภาพแวดล้อมตามประวัติศาสตร์ที่เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญต่อชาวกำแพงเพชรเป็นอย่างมาก ในส่วนของการดำรงชีวิตชาวบ้านก็อยู่กันแบบดูแลและช่วยกันรักษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนครไตรตรึงษ์ มีร่องรอยทางโบราณคดีมากมาย เช่น เรื่องเล่าทำวแสนปม วัดวังพระธาตุ เกาะซี่เหล็ก และในเมื่อสมัยก่อนจะมีการลงไปเล่นเพลงพื้นบ้านกันที่นั่น

2) บริบทด้านเศรษฐกิจ

ในส่วนของการแสดงพื้นบ้านของตำบลไตรตรึงษ์นั้นเป็นสิ่งสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านมากขึ้นเพราะว่ามีการทำประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาเที่ยวในชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสร้างกระท่อมทำวแสนปมและมีการปลูกมะเขือ คาดว่าอนาคตจะเป็นที่รวบรวมพันธมิตรมะเขือเทศที่ใหญ่ที่สุดและมีการจัดอบรมการแสดงพื้นบ้านให้กับเด็กที่สนใจด้วย

3) บริบทด้านสังคม

ชาวบ้านอยู่กันแบบพี่แบบน้อง พี่งพาอาศัยกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และส่งเสริมสนับสนุนให้การแสดงพื้นบ้านยังคงดำรงอยู่กับตำบลไตรตรึงษ์ต่อไป

4) บริบทด้านวัฒนธรรม

ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำรงรักษาวัฒนธรรมไว้ไม่ว่าจะเป็นรำพื้นบ้านหรือการแสดงพื้นบ้านในตำบลไตรตรึงษ์มิให้เลือนหายไป และช่วยกันส่งเสริมพัฒนาให้การแสดงพื้นบ้านมีบทบาทต่อคนในจังหวัดและต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการฝึกฝนให้คนใหม่หันมาใส่ใจการแสดงพื้นบ้านมากขึ้น

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข

1) สภาพปัญหา

การแสดงพื้นบ้านที่นครไตรตรึงษ์มีปัญหาหลักอยู่สองประการ คือ ประการแรกพ่อเพลงแม่เพลงรุ่นก่อนๆ เสียชีวิตไปและทำให้มีผู้ชายน้อยกว่าผู้หญิง และอีกประการคือการขาดแคลนยานพาหนะ

2) แนวทางแก้ไข

สืบเนื่องมาจากการเสียชีวิตของพ่อเพลงแม่รุ่นก่อนๆ คนในชุมชนก็มีความพยายามในการหาคนรุ่นใหม่มาสืบทอด นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนผู้ชายที่เป็นนักแสดงก็ใช้วิธีให้ผู้หญิงแต่งเป็นผู้ชายขึ้นมาเล่นแทน ในส่วนของปัญหาการขาดแคลนยานพาหนะผู้ที่ว่าจ้างหรือผู้ที่เชิญให้ไปแสดงต้องเอารถมารับหรือไม่ต้องเหมารถกันไป

ตอนที่ 2) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลเกี่ยวกับ

1) ลักษณะทางประชากร 2) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร 3) บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร 4) การแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร และ 5) ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรจะศึกษาเกี่ยวกับ 6 หัวข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) ระดับชั้นปี 3) วุฒิการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 6) สถานภาพสมรส ดังนี้

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 และเป็นเพศชายน้อยที่สุด จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.90

2) ระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 -45 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 46 -60 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 ถัดมากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 16 -30 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 ตามลำดับ

3) วุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมาคือวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 ถัดมาคือวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.10 ตามลำดับ

4) อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 รองลงมาคืออาชีพเป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ถัดมาคืออาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 ถัดมาคือมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,001 -15,000 บาท และมากกว่า 15,000 บาท จำนวนละ 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 ตามลำดับ

6) สถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมาคือมีสถานภาพโสดจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 ถัดมาคือมีสถานภาพการเป็นหม้ายจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ประกอบด้วย 1) ผู้ส่งสาร 2) สาร 3) ช่องทางการสื่อสาร และ 4) ผู้รับสาร ของการแสดงพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร อันได้แก่ ระบำก.ไก่ รำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้าน ดังนี้

1) ผู้ส่งสาร

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านผู้ส่งสาร กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.481 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้ผลิตระบำ ก.ไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้ผลิตรำวงพื้นบ้าน และศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้เผยแพร่รำวงพื้นบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้เผยแพร่ระบำ ก.ไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทในฐานะผู้เผยแพร่รำคล้องช้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

2) สาร

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านสาร กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.429 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบำ ก.ไก่ มีการใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 รำคล้องช้างมีการใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และระบำ ก.ไก่ มีเนื้อหาที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.30 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ระบุว่า ก ไก่ มีเครื่องแต่งกายที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

3) ช่องทางการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านช่องทางการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.507 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ราวงพื้นบ้านมีการแสดงให้ชมตามงานเทศกาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ระบุว่า ก ไก่ มีการแสดงให้ชมตามงานเทศกาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และ รำคล้องช้างมีการแสดงให้ชมตามงานประเพณีและ ราวงพื้นบ้านมีการแสดงให้ชมตามงานประเพณี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ระบุว่า ก ไก่ มีการแสดงให้ ชมตามงานประเพณี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

4) ผู้รับสาร

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านผู้รับ สาร กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.599 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้ชมมีการตอบรับที่ดีต่อการแสดงระบุว่า ก ไก่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ผู้ชมมีการตอบรับที่ดีต่อการแสดงรำคล้องช้าง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18 และผู้ชมมีการตอบรับที่ดีต่อการแสดงราวงพื้นบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ส่วนที่ 3 บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

บริบททางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพื้นบ้านประกอบด้วย 1)บริบทด้านประวัติศาสตร์ 2)บริบทด้านเศรษฐกิจ 3)บริบทด้านสังคม และ 4) บริบทด้านวัฒนธรรมของคนภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ดังนี้

1) บริบทด้านประวัติศาสตร์

บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.512 โดยพิจารณาเรียงลำดับตามรายชื่อพบว่า กำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และนครไตรตรึงษ์เป็นเมืองโบราณแห่งแรกของกำแพงเพชรที่นับว่ายิ่งใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

2) บริบทด้านเศรษฐกิจ

บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.578 โดยพิจารณาเรียงลำดับตามรายชื่อพบว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีอาชีพหลักที่สำคัญ คือ เกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และจังหวัดกำแพงเพชรมีอาชีพเสริมคือค้าขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

3) บริบทด้านสังคม

บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.555 โดยพิจารณาเรียงลำดับตามรายชื่อพบว่า ประเพณีที่ชาวตำบลไตรตรึงษ์ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คือ งานเปิดทองไห้พระและรอยพระพุทธรูปบาทเดือน 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และตำบลไตรตรึงษ์มีการแสดงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีความโบราณเฉพาะตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

4) บริบทด้านวัฒนธรรม

บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต.ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ด้านวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.531 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านด้วยการสร้างและผลิตซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 การแสดงพื้นบ้านควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และควรมีการปรับการแสดงพื้นบ้านให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมต่างชาติและควรมีการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการแสดงพื้นบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การแสดงพื้นบ้านใน ต.ไทรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.544 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับ ได้แก่ ท่านมีความพึงพอใจต่ออรรถาภิเษกในภาพรวมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ท่านมีความพึงพอใจต่ออรรถาภิเษกในภาพรวมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และท่านมีความพึงพอใจต่ออรรถาภิเษกในภาพรวมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 : กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต.ไทรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร

- 1) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านผู้ส่งสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.411
  - 2) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.568
  - 3) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านช่องทางการสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.383
  - 4) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านผู้รับสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.395
  - 5) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.556
- สมมติฐานที่ 2 : บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต.ไทรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร

- 1) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านประวัติศาสตร์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.522
- 2) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.439
- 3) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.434
- 4) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้าน ด้านวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.506
- 5) บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแสดงพื้นบ้านโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.574

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชรด้าน ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ในส่วนของผู้ส่งสารของการแสดงพื้นบ้านทั้งระบำ ก. ไก่ รำคล้องช้าง และรำวงพื้นบ้าน ผู้ส่งสารหรืออีกนัยหนึ่งคือศิลปินพื้นบ้านมีบทบาทเป็นผู้สืบทอดและผู้เผยแพร่ศิลปะการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรังให้ กับผู้รับสารที่เป็นผู้ชมทุกเพศทุกวัย ส่วนมากเป็นวัยเด็กและวัยรุ่นอายุ 10-16 ปีขึ้นไปเพราะได้มีการจัดทำ เป็นหลักสูตรในการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมปลาย วัยผู้ใหญ่ก็มีบ้างและวัยชราที่จะมีมาก ส่วนเพศก็มีทั้ง เพศชายและหญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ส่งสาร (Thaicommunication83, 2561) ที่ระบุว่าส่งสารที่มีประสิทธิภาพควรมีคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อออกไปเป็นอย่างดี เป็นผู้รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอสาร และเป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องแบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล ที่กล่าวว่า ระบุวัฒนธรรม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งเป็นของมนุษย์ในสังคมและเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการสื่อสาร การสื่อสารระหว่างบุคคล ต่างวัฒนธรรมอาจประสบความล้มเหลวได้อันเนื่องมาจากความคิดและความเชื่อไม่เหมือนกัน (ธนวดี บุญลือ, 2544) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านใน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชรด้านเนื้อหา การแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรังไม่ว่าจะเป็นระบำ ก. ไก่ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสอนหญิง เรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวการกัวยพาราสิ เรื่องการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศส่วนมากจะเป็นประเทศจีน เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน เกี่ยวกับดอกไม้ป่า รำคล้องช้างที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจำลอง วิถีชีวิตของคนสมัยก่อนที่มีการติดต่อค้าไม้ระหว่างหนุ่มเลี้ยงช้างกับหญิงสาว และรำวงพื้นบ้านที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ริมน้ำแม่ปิงที่ชาวบ้านล่องเรือไปค้าขายที่ป่าน้ำโพ บ้างก็มีเนื้อหาสอนหญิง เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ประวัติศาสตร์ และการเมืองการปกครองสอดเป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องแบบจำลองการสื่อสารของ เบอร์โล ที่กล่าวว่า เนื้อหา (content) ได้แก่ บรรดาความรู้ ความคิด และประสบการณ์ที่ผู้ส่งสารต้องการ จะถ่ายทอดเพื่อการรับรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน หรือโต้ตอบกัน (ธนวดี บุญลือ, 2544)

บริบททางการสื่อสารภายในชุมชน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่ สมัยทวารวดี ในส่วนของการดำรงชีวิตชาวบ้านก็อยู่กันแบบดูแลและช่วยกันรักษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ของนครไตรตรังมีร่องรอยทางโบราณคดีมากมาย เช่น เรื่องเล่าทำวแสนปม วัดวังพระธาตุ เกาะซีเหล็ก และในเมื่อสมัยก่อนจะมีการลงไปเล่นเพลงพื้นบ้านกันที่นั่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์และคำขวัญที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ในอดีตของนครไตรตรังว่า “เจดีย์เจ็ดยอดงาม สม ทำวแสนปมนามกระเดื่อง วัดวังพระธาตุฟูเฟื่อง เลื่องลือไกลไตรตรัง” (สันติ อภัยราช, 2557) ในส่วนของการแสดงพื้นบ้านของตำบลไตรตรังนั้นเป็นสิ่งสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านมากขึ้นเพราะได้มีการทำ ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาเที่ยวในชุมชนมากขึ้นและสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการสืบทอด วัฒนธรรมพื้นบ้านด้วยการสร้างและผลิตซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการแสดงพื้นบ้านที่ระบุว่า การแสดงพื้นบ้าน เป็นการแสดงที่แสดงออกถึงการสืบทอดทางศิลปะและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่สืบทอดกันต่อ ๆ มาอย่างช้านาน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า ที่บรรพบุรุษไทยได้สั่งสม สร้างสรรค์ และสืบทอดไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำ ชาติ เพื่อให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้เรียนรู้และรักในคุณค่าในศิลปะไทยในแขนงนี้ เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และพร้อมที่จะช่วยสืบทอด จรรโลง และดำรงไว้เป็นสมบัติของชาติสืบไป (พรทิพา บุญรักษา, 2559) กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ ของการแสดงพื้นบ้าน ต. ไตรตรัง อ. เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กระบวนการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต. ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร สอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร ที่ระบุว่า ผู้ส่งสารทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางหนึ่งไปยังผู้รับสาร ฉะนั้นผู้ส่งสารจึงมีบทบาทในการชี้แนะว่าพฤติกรรมสื่อสารภายในสถานการณ์หนึ่งๆ นั้น จะเป็นไปในรูปแบบใดและมีผลอย่างไรหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ส่งสารคือ ผู้กระตุ้น (stimulus) ที่ทำให้เกิดการตอบสนอง (response) จากผู้รับสาร หรือผู้ส่งสารอาจเรียกผู้เข้ารหัส (encoder) คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำความคิดของผู้ริเริ่ม ความคิดหรือแหล่งสาร (source) ส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วย โดยการใช้อนุสัญญา (signal) และสัญลักษณ์ (symbol) หรือเรียกว่า การเข้ารหัส (encoding) ซึ่งแสดงถึงเป้าหมายหรือสิ่งที่แหล่งสารต้องการสื่อ (Chulapedia, 2564)

บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต. ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บริบทการสื่อสารของศิลปินพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต. ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์ และกาญจนา แก้วเทพ (2553) ที่ระบุว่า บริบทชุมชนมีทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสืบทอดสื่อพื้นบ้าน กล่าวคือ ระบบเครือข่ายที่เข้มแข็ง แรงเกาะเกี่ยวทางสังคมเป็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดีที่ทำให้การสืบทอดสื่อพื้นบ้านเป็นไปอย่างเข้มแข็ง แต่การพัฒนาชุมชนเป็นเมืองท่องเที่ยว การคมนาคมสะดวกขึ้น รวมถึงการเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งสื่อมวลชน ฯลฯ ทำให้คนในชุมชนมีเวลาไม่มากนักในการเตรียมตัวรองรับความเปลี่ยนแปลง แต่กระนั้นชุมชนก็พยายามต่อสู้เพื่อรักษาวัฒนธรรมของตนไว้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบที่สำคัญได้แก่ กระบวนการสื่อสาร และบริบททางารสื่อสาร ส่งผลกับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้าน ต. ไตรตรึงษ์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ. กำแพงเพชร นั้นหมายความว่าผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารล้วนมีความสัมพันธ์กับการดำรงอยู่ของการแสดงพื้นบ้านของคนไตรตรึงษ์ทั้งสิ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าศิลปินพื้นบ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดเผยแพร่ศิลปะการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรึงษ์ ได้แก่ ระบุว่า ไร่ ร้าง ล้าง และร้างพื้นบ้าน ควรมีการจัดการแสดงทั้งภายในและภายนอกชุมชนไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานจ้าง งานประเพณีและงานเทศกาลต่างๆ อาทิ ประเพณีนบพระเล่นเพลง เทศกาลสงกรานต์ งานวัด งานรื่นเริง และงานมงคลต่างๆ ให้กับชุมชนทุกเพศทุกวัย โดยเน้นไปยังกลุ่มเด็กและวัยรุ่นอายุประมาณ 10-16 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ

ผู้ส่งสารหรืออีกนัยหนึ่งคือศิลปินพื้นบ้าน นอกจากจะมีบทบาทเป็นผู้แสดงแล้วต้องมีความตระหนักว่าตนเองนั้นกำลังสวมอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญคือผู้ที่อนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม โดยการฝึกฝนให้คนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจการแสดงพื้นบ้านมากขึ้น นอกจากนี้ชาวบ้านและทางมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรก็สามารถมีส่วนร่วมในการดำรงรักษาการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรึงษ์ด้วยการส่งเสริม พัฒนา และประชาสัมพันธ์ให้การแสดงพื้นบ้านเป็นที่รู้จักต่อคนในจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอื่นๆ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรมีการจัดการแสดงพื้นบ้านในนครไตรตรึงษ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็ตามงานประเพณีและงานเทศกาลต่างๆ อาทิ ประเพณีนบพระเล่นเพลง เทศกาลสงกรานต์ งานรื่นเริง งานบุญ หรืองานมงคลต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะบริบทด้านประวัติศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรมเท่านั้น ควรทำการศึกษาด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน อาทิ บริบทด้านภาษาและ วรรณกรรม เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการสร้างสรรค์วัฒนธรรม หรือด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

บรรณานุกรม

- จำลอง นักพ่อน. (2561). *บริบททางสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมที่มีผลกระทบต่อนโยบายและแผนการศึกษา*. สืบค้น.จาก <http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/23723-13.pdf>
- ธนวดี บุญลือ. (2544). *ทฤษฎีและแบบจำลองพื้นฐานทางการสื่อสาร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วยที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- บุญเลิศ ศุภดิกล. (2548). *ทฤษฎีการสื่อสาร. ใน ประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชาปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 2. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- พรทิพา บุญรักษา. (2559). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านไทย*. สืบค้น.จาก http://poppy-porntipa.blogspot.com/2016/09/blog-post_28.html
- ภัสวลี นิตินะทรสุนทร. (2548). *แนวคิดหลักด้านการสื่อสาร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วยที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์ และกาญจนา แก้วเทพ. (2553). *การสืบทอดสื่อพื้นบ้านทุ่งตึก อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. สืบค้น. จาก <file:///C:/Users/HP/Downloads/86356-Article%20Text-210037-1-10-20170513.pdf>
- สันติ อภัยราช. (2557). *จดหมายเหตุวัฒนธรรมกำแพงเพชร*. สืบค้น.จาก <http://www.sunti-apairach.com/letter/index.php?topic=998.0>
- Chulapedia. (2564). *การสื่อสาร (Communication)*. สืบค้น.จาก [http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การสื่อสาร_\(Communication\)](http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การสื่อสาร_(Communication))
- Jennisa Ketmanee. (2556). *การแสดงพื้นเมืองสีภาค*. สืบค้น.จาก <http://jennisasketmanee.blogspot.com/>
- Pavinee Thongmueang (2561). *วัฒนธรรมการแสดง*. สืบค้น. จาก <https://sites.google.com/site/pavineethongmueang/wathnthrm-laea-xahar-phun-ban/wathnthrm-kar-saedng>
- Thaicommunication83. (2561). *องค์ประกอบการสื่อสาร*. สืบค้น .จาก <https://sites.google.com/site/thaicommunication83/bth-thi-1-kar-suxsar>